

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona.
 Egész évre . . . . . 12 " "
 Utakén: Negyedévre . . . . . 5 " "
 Egész évre . . . . . 20 " "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Városi takarékpénztár.

— okt. 21.

Több ízben voltunk már hirdetéssel Puky Gyula főispán nagy jelentőségű tervéről, a városi takarékpénztár eszméjének megvalósításáról.

Azóta, hogy először szólottunk a tervről, a gondolat megérlelődött és átizzott a város minden jó polgárának lelkén. Kisebb-nagyobb bizalmas értekezletek is folytak és a főispán a városi közgyűlés után nyomban szét fogja küldeni a meghívókat, hogy november hónap első felében az első szaktanácskozást megtarthassák. Minden valószínűség szerint egyhangú, lelkes határozattal ki fogják mondani — az értekezlet elé terjesztendő hiteles, meggyőző adatok alapján, hogy a városi takarékpénztár megalapítása, szervezése, működése a város pénzügyi, közigazgatási és társadalmi érdekeiben egyaránt kívánatos és

tidvös. Csaknem bizonyos, hogy az előkészítésre szükséges idő leteltével ez az áldásos intézmény Debrecenben életbe lép.

Amiért most ezen a helyen újból felhívjuk a város közönségének, különösen pedig a törvényhatósági bizottság tagjainak figyelmét erre a nagyszabású fontos javaslatra, az két oknál fogva történik.

Nevezetesen azt tartjuk, hogy a kérdést, bármily egészséges, a város közérdekeinek javára való legyen is a terv, alaposan, részletesen meg kell hányni-vetni. Fölötte kívánatos tehát, hogy akiknek ebben az ügyben szavuk lesz, azok a férfiak már a szakértekezlet előtt gondolkozzanak a városi takarékpénztár eszméjének előnyeiben.

Továbbá két nap múlva, esztörtökön városi közgyűlés lesz. Ezen a közgyűlésen a városatyák rendkívül fontos dolgokat fognak tárgyalni. Első sorban a város új szervezeti szabályzatát vehetik gondos

birálatuk bontó kése alá; azután meg a város háztartásának költségvetési előrajza felett mondhatnak döntő ítéletet.

Ez a két ügy magában elég arra, hogy a törvényhatósági bizottság minden tagjáról föltegyük, hogy érett megfontolással, polgári kötelességeinek tudatában, a civitás közjavanak önzetlen szeretetével és áldozatra való készséggel lépi át a közgyűlési terem küszöbét.

Az ilyen alkalom pedig épen a legjobb arra, hogy a bizottsági tagok egyenkint és összesen, egymás közt, csoportokra verődve, előzetes megbeszélés tárgyává tegyék a városi takarékpénztár tervét is.

Alakuljon ki az erős meggyőződés higgadt egyéni nézetek alapján; vizsgálják meg a városatyák a kérdést lelkiismeretesen és a város jövőjének világos érdekei szerint.

Szép hivatás a város ügyeit, az összes lakosság javára, büles ön-

EMLEKLAPRA.

Irta: *Rudnyánszky Gyula.*

Az a tied csak, amit álmodol!
 Álmok híján az éden is pokol;
 Igaz, hogy álom és bu két iker:
 Ki álmodik, szívének fájni kell.
 De hát a rózsá is hamar lehull,
 A túske mégse kell rózsátlanul.
 Könnyed ragyogjon hulló rózsaszálon!
 Ha összeroskadsz, fölemel az álom.

Régi szüretekről.

Irta: *Gróf Vay Sándor.*

Talán nincs is már szüret — vagy nem az a régi, mulatságzsamba menő szüret, melyről nagyanyáink emlékeztek, amelyről annyit találunk megírva régi családi levelekben. Atyafiságos szeretet sincs már — de régi nemes urak se talán.

Hajdanában a kerti szüreteket szent Mihálykor eresztették meg. Az Érmelléken, Ménesen október 15-én fogtak belé,

míg a Hegyalján Simon Juda napja — október 28 — volt a szüret megkezdésének hagyományos napja. Néhai való jó Szemere Miklós, a halhatatlan poéta is úgy énekelte meg:

Fujjad, fujjad, Dudás —
 Itt van Simon Judás . . .

És mikor bevégezték, akárhányszor frissen esett hó esillámlott a tarcali Kopaszhegy ormán, hogy Katalin táján ráfordították a zárat kincset érő asszuval telt pincék vasas ajtajára.

Nagy szüretetek estek azon a tájon s híres volt az 1798-iki mádi szüret, amelyen Batthyány József, az ország akkori gavallér primása is megjelent.

Október 31-én, fényes kísérettel érkezett a primás, ahová nemsokára a fiatal József nádor egész udvarával követte. Nagy vigassággal folyt a szüret és Zemplén, Szabolcs, Borsod vármegyék színe-java gyülekezett össze erre az alkalomra. A fő uraságok nagy leveles színek alatt lakomáztak, mely előtt nagy deszkaállványt emeltek a török muzsika számára. A szüreten hölgyek is vettek részt, így gróf Gyulay Sámuel generális

felesége, aki nem sajnálotta a hosszú utat Budától, hogy részt vehessen a mulatságban.

Hát még milyen hírnevesek voltak a mádi bálók. Dédanyáink idejében erről szólt a versezet:

Pócsi bucsu, mádi bál —
 Debreceni vásár . . .

Amelyik leány t. i. ezekben a mulatságokban sem kapott vőlegényt, azt aztán örök életében pártában is vesz az ambitusos kurián, 1799-ben olyan nagy szüretet adott Szaplontzay József máramarosmegyei főispán, hogy kéthétig nem aludt ki a tűz az őriástűzhelyen. Az ebéd összefolyt a vacsorával és tizenkét asszonyi személy egyebet sem tselekedte főzés és sütésnél.

Annak az esztendőnek az őszén különben is rendkívül vidám szüreteket tartottak széles e hazában. Gray generálisnak mantuai győzelme szolgáltatott különös okot a titulus bibendire, valamint a Novi mellett kivívott diadal is.

Kazinczy Miklós táblabíró nejének bessenyei Beöthy Évának mentegetőző levelet ír, hogy kellelénél tovább maradt

Új műterem!

Van szerencsém a t. ez. közönség tudomására adni, hogy **Piacz-utca 34. sz. alatt, a m. kir. főposta mellett** nyitottam. **Bátorkodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis művészi kiviteű képek fognak előállíttatni.**

nagyobb szabású fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv**, fényképész.

zetlenséggel szolgálni; de ennek a megtisztelő polgári feladatoknak gyakorlása egyben tiszta polgári erényeket is követel és oly munkát ró a bizalom és tisztesség kiválasztottjainak vállaira, amelyhez talpig ember, egész ember kell.

Mi őszintén bizunk a debreceni ősz természet kipróbált erejében és hisszük, hogy a közgyűlésen a városi képviselők józan körültekintéssel, becsületes meggyőződéssel fogják az életbevágó ügyeket letárgyalni.

És hisszük, hogy a gyülekezés alkalmát felhasználják a városi takarékpénztár eszméjének egymás közt való megvitatására.

— 21.

— **A főrendiház** ma, kedden d. e. 11 órakor ülést tart az új országházban.

— **A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága** tegnap tartotta meg alakuló gyűlését, a melyben előadójává ismét Heinz Hugót választotta meg.

— **Törvényjavaslat a civilistáról.** Széll Kálmán miniszterelnök külön törvényjavaslatot fog benyújtani a civilista fölemeléséről azonfelül, hogy ezt a fölemelést a költségvetésbe is befoglalja. A civilista fölemeléséről szóló törvényjavaslatot a miniszterelnök már a jövő héten benyújtja.

— **A képviselőház** ma szünetel, a legközelebbi ülés szerdán, okt. 22-én d. e. 10 órakor lesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, okt. 20.

A mai ülés szenzációja néhány zsebtolvaj működése volt, azaz hogy nem is a mai napé, hanem a tegnapié, csak hogy ma vett róla tudomást a t. Ház. Vasárnaponként ugyanis bebocsátják az érdeklődő közönséget az új országházba, hogy annak káprázatos pompájában gyönyörködjék az istenadta nép is. Az intézkedés nagyon helyes volt. Csoportonként jött be a közönség és gyönyörködött d. e. 9-től d. u. 2-ig. Időközben azonban eltűnt az egyik tűzoltó zseborája, egy törülköző és egy kabát. A háznagyi hivatal tehát egyelőre beszüntette a csoportos bevonulást.

A Ház pedig ma rövidesen végzett a kvótával. Előbb azonban Széll Kálmán miniszterelnök valóban fényes polemikus beszédben cáfolta meg az ellenzéknek és különösen Beöthynek összes érveit. A Ház a beszédet nagy érdeklődéssel hallgatta meg.

Szóba került aztán az ülésrend megváltoztatása is és a szünet után Visontai interpellált.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác és Cseh Ervin.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Rabár Endre bíráló bizottsági tag, továbbá Andrassy Tivadar gróf, Apáthy Péter és Ragályi Béla, az összeférhetlenségi bizottsági tagok letették az esküt.

Elnök felkéri a képviselőket, hogy lakásaikat jelentsék be.

Következett a napirend:

A kvótáról szóló kir. kézirat.

Babó Mihály: A miniszterelnök nem váltotta be programmszerű ígérését, hogy a jog és törvény útján halad, mert a kvótát nem törvényjavaslat alakjában hozta a Ház elé és meg sem kísérelte, hogy a parlamentek a kvótát tárgyalják. A kvóta összege elviselhetetlen. Hivatkozik Horánszky Nándor tanulmányára, a mely kétségtelen módon mutatta ki, hogy a régi kvótánál magasabbat ez ország nem fizethet, sőt annál kisebb kvóta illeti meg Magyarországot. A királyi döntést nem veszi tudomásul.

Molnár Jozsiás: Magyarország 300 millió kamatot fizet, ilyenyre megterhelt ország tehát nem vállalhat el újabb terheket. Ezért sem fogadja el a kvótát. Egyébként miután Babó már elmondotta mindazt, a mit ő elmondani akart, csak annyit jelent ki, hogy a döntést nem veszi tudomásul.

Széll Kálmán miniszterelnök: Mindenekelőtt tiltakozik az ellen, hogy ő a külügyekre befolyást nem gyakorolna. Igenis, a törvény keretén belül befolyik a külügyekre. (Helyeslés.) A mi mámost a kvótát illeti, semmi olyasmi nem történt, a mi törvényes szempontból kifogásolható volna. Elismeri, hogy a két országgyűlésnek tárgyalnia kell a kvótát. Meg is kísérelték. A magyar országgyűlésben tárgyalták is négy év előtt a kvótát, de a reichsrath nem tárgyalta, mert munkaképtelen volt. Most pedig másodszor feleslegesnek mutatkozott az újabb tárgyalás, mert a reichsrathban kijelentették, hogy nem tudják, nem is akarják tárgyalni a kvótát.

Nos, ha így a két parlament egyessége előre ki volt zárva, a királynak döntése vált szükségessé. Azt mondta Beöthy, hogy a kvóta döntést törvénybe kellett volna cikkelyezni. Ezt nem ismeri el; nem pedig azért, mert a királyi döntés épen a törvény értelmében történik. (Élénk helyeslés.)

Debrecenben: — — Mátua városnak megvételeért örvendezve nagyok itt a szüreti dárídók. Még a várost is kivilágosították és Vositz Ferenc postamester házára piatzra szolgáló ablakaiból ez a fontos sor ragyogtatta le a háládatosságot: Te Deum Laudamus ott szemléltetett a magyar korona és Urunk Tsászárunk képe is, köztük pedig ez olvastatott: Vivat Gray..

Elmondja aztán a jó Kazinczy Miklós, hogy a verbung komandans Tahy Pál uram is ugyancsak járta a táncot, ami még esodálkozva fölötte méltóbb, Földváry József tudós prédikátor ur is, hol Bakonyi Sztáray gyalog Regement-jétől való kapitány, hol meg Dévay stázsamestert, esipte nyakon és úgy jára vélük a táncot, hogy ropogott a szőlős kert homokja.

A XIX. században is nagyban divatoznak még a szürettek, így a híres bortermő 1811-ik esztendőben, mikor „a bujdósó tsilag jára”, a pozsonyi diéta alkalmából Albert szász-tescheni herceg is nagy szüretett adott Schlosshofban. A szüreten részt vett Ferenc császár, harmadik feleségével, a szép Ludovika császárnéval, Ferdinánd és Károly főhercegek s még számosan az udvartól.

1811-ben, a bő termés miatt úgy lement a bor ára, hogy kupáját 2 forintért adták.

József nádor minden esztendőben adott nagy szüretet ürömi szőlőjében. Ilyenkor meginvitálta Pestmegye urait is a kecskelábu asztalok mellett sorban foglaltak helyet Szentkirályi László, Dubravicky Simon, Fáy András meg a többi régi jó táblabírák.

A régi világban nem sokat adtak a kényelemre. Egy 1822-iki hegyaljai szüretéről így emlékezik egy főrangú asszony levele: „... a liszkai szürettek vigan teltek. Igaz, a présháznak csak egy szobája van s ha vendég jött, a fiatalja valamelyik szomszéd parasztházban, a földön, szalmán fekvé töltötte az éjszakát. Rendesen mindnyájan a szabad ég alatt ebédeltünk, kitöldva az asztalt gyalutlan deszkákkal, a székek hiányában felfordított üres hordókon ülve. De ez mind csak nevelte a jókedvet...”

Híres szüretet tartott még az ötvenes években Szemere Miklós, a költő — Toronyán, vendégeül látva Lévyt, Tompát s több akkori jelesét a litteraturának. Hajdanában nem egy, az ország javát előző intézményt is beszéltek meg a szüretteken s az erdélyi kis forradalmat is szüreti alkalommal beszéltek meg, amelynek Pálfi és a lelkes ifju Horváth lettek áldozatai.

Tréfák is estek szüretialkalmakkor. Andrassy Leopoldnak is ismeretes egy ilyen tréfája. A mult század huszasévei-

ben aggregény sorban élt a gróf betléri kastélyában, Józsa Gyuri, Keglevich Miklós, Jankovich, A Brudern bárók — híres duhaj kompánia az idő tájt — ellátogat tak hozzá is egyszer, őszre fordulván az idő, eszébe jutott a grófnak meghívni Józsa Gyurit szüretre.

A tiszafüredi oligárka nem sokat gondolkozott és kopott eszájában fent termett Betlérén, Andrassy szörnyen szívesen fogadta. Finom ebédek mulatozás járta. Repültek a napok, mig egyszer, úgy jó Terézia táján egyszer csak előhozakodott György ur a szürettel. Miker is kezdik a szürest, mire imáron neki is haza kellene következnie.

Leopold gróf egy ideig csak biztatta végre azonban kirukkolt vele, hogy ilyen fent — Gömörben — nem igen érik meg a szőlő, hogy neki tulajdonképpen szőlője sines, de ha már ennyire van a sor, várná be a nemes ur a decemberi disznótorokat.

Józsa Gyuri ezeket ugyan nem várta be, de följegyezték kartársai, hogy Leopold volt az egyetlen ember, a kit vissza nem tréfált a juxok nagymestere.

Se szüretelni, se tréfálni nincs manapság már kedve a nemes urnak. Megsavanyodott a kedélyünk, pusztulunk — veszünk — és ma holnap már az se lesz, a ki szives szeretettel foglalja krónikába veseit dolgaikat: ősről — unokáknak.

Nem ismeri el Beöthy ama állítását, hogy a kiegyezés csődöt mondott volna. Sőt éppen a mostani nehéz viszonyok, a melyeket 67-ben előre látni nem lehetett, bizonyítják, hogy a kiegyezés böles és állandó jellegű mű, mert hiszen a kiegyezés összesége mind mai napig érvényben maradt. Csődről beszélni tehát legalább is megtévesztése a tényeknek. (Elénk helyeslés. A mi Beöthy hármass elöfeltételét illeti, kijelenti első sorban, hogy Ausztria soha ingerenciát Magyarország belügyeibe nem gyakorolt. A mi az Osztrák hagyományos politikát illeti, az idők erősen megváltoztak, és erről ő semmit sem tud. A nagyhatalmu állás fenntartása közös érdek.

Beöthy Akos: Deák Ferenc tiltakozott a nagyhatalmi állás kifejezése ellen is. (Nagy zaj.)

Elnök (csenget): Ne tessék közbeszólni!

Széll Kálmán miniszterelnök: Beöthy azt mondta, hogy a rendi országgyűlés alatt jobban boldogult az ország. No hát az sem felel meg a valóságnak. Mert ma az akkori korról össze sem hasonlítható helyzet állott elő a mely gazdasági kulturális és minden egyéb tekintetben is előnyösebb, mint volt a rendi országgyűlés alatt. (Elénk helyeslés.)

Azt mondja Beöthy, hogy akkor a hadügyminiszternek nagyobb volt a felelőssége. Ez sem áll, mert a hadügyminiszterre akkor egy pénzügyminiszter vigyázott, most pedig két pénzügyminiszter. (Tetszés. Derűtség). A ki tudja, hogy minő alkudozások folynak most minden egyes tétel felett, az nem állíthatja, hogy könnyen állapítják meg a költségeket. (Helyeslés.) Aztán a hadügyminiszternek igenis meg van a maga felelőssége, a mit Beöthy tagadásba vett és a mi közjogi tévedése Beöthynek, mert a hadügyminiszter igenis felelős a delegációnak. (Nagy zaj.) A delegáció ellenőrzi minden ténykedését Magyarország gazdasági érdekei igenis meglesznek óva, csak várja be Beöthy a fejleményeket. (Tetszés.)

Beöthy kicsinyléssel szól a kormányról és a többek között azzal vádolja, hogy a kvóta felemelését is ők okozták. Elmondja tehát a kvótabizottságok tárgyalásait és az összes eddigi fejleményeket, a mikből kiderül, hogy sehol semmiben Magyarország jogait fel nem adták, de méltányosan és az igazság szerint jártak el. Ha ő kis kaliberű ember is, megelégszik azzal, hogy Beöthy nagy kaliberű érveit megcáfolja. (Elénk tetszés és derűtség.) Hogy ki kettőjük közül igazán Deákpárti, arra nézve csak azt mondja, hogy a ki egy beszédben annyi közjogi tévedést ért el, mint Beöthy, ez nem lehet Deákpárti. — (Tetszés.) kéri a döntést tudomásul venni. (Elénk helyeslés.)

Elnök kérdésére a kir. kéziratot a Ház tudomásul vette.

A munkarend.

Széll Kálmán miniszterelnök felkéri a bizottságokat, hogy mielőbb tárgyalják le javaslataikat. Két héten belül a Ház csak időközönként tárgyaljon, míg elegendő anyag áll rendelkezésre. Így szerdán a pénzügyminiszter betérjeszti a költségvetést. Ugyanakkor szóló öt törvényjavaslatot terjeszt be.

Lukács Gyula kérde, mi lesz a szabad tengeri hajózásról szóló javaslattal?

Széll Kálmán miniszterelnök: Legközelebb betérjeszti Láng miniszter ez új javaslatát.

Thaly Kálmán mély sajnálkozását fejezi ki a felett, hogy a kormány nem

gondoskodott kellő munkaprogramról és a képviselőház ugyszólván tétlenül tölti idejét.

Széll Kálmán biztosítja a Házat, hogy munka van bőven: itt nem az új perrendtartásra vonatkozó törvényjavaslat, a katonai reform javaslatok stb. azonfelül az összes bizottságoknak van dolguk elég.

Thaly Kálmán nem találja helyesnek, hogy míg a bizottságok működnek addig a Ház pihenjen.

Apponyi Albert szerdára tüzi ki a legközelebbi ülést a mikor is pénzügyi expozé meghallgatására kerül a sor; egyben válaszolva többszöri felszólalásokra kijelenti, hogy ezentúl a Ház tagjaival meg fogja beszélni az ülések munkaprogramját, zár ülést is fog egybe-hívni a délutáni gyűlések tárgyában és az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Visontai Soma meginterpellálja a kormányt a tengeszem ügyben. Hajlandó-e a t. miniszterelnök ur, illetve a t. kormány egy az ő hozzájárulásával kiküldendő parlamenti vizsgálóbírók elé bocsájtani az 1896. évi II. t.-c. alapján a Magyarország és Ausztria közt Szepes vármegye és Gácsország szélén, az u. n. Halastó körüli halászerület tárgyában megalakított választott bíróság által Grácban 1902. évi szeptember hó 13 án ítélettel befejezett vitaügynek összes anyagát abból a célból, hogy úgy a politikai felelősség, valamint a nemzetközi jog szempontjából beható vizsgálat tárgyává tétessék.

Visontai interpellációja után azt hitték a képviselők, hogy vége az ülésnek. De háromnegyed 3-kor felállt.

Széll Kálmán és nyomban felelt Visontainak. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány nem avatkozhatott bele a választott bíróság dolgában. A döntésről ő is mély sajnálattal értesült. Az iratokat azzal a mély meggyőződéssel adta át a bíróságnak, hogy nekünk van igazunk. A döntés után már nem avatkozhatik bele a dologba.

Az ülés egynegyed 5-kor ért véget. Mikor a miniszterelnök válaszát befejezte, az elnök fel akarta vetni a kérdést, tudomásul veszik-e a választ, de kitünt, hogy a Ház nem határozatképes. A határozathozatalt tehát szerdára halasztották.

Nembánomság.

A Szabadság olvasóinak írta: **Erdélyi Gyula.**

A két éves új század erkölcsi fogalmakban meglehetősen gyengül, de erősödik, úgy látszik jellege is lesz a nembánomság, a közöny.

Régi magyar bűn volt mindig, a késedelmezés, a Pató Pálkodás. Ma haladtunk ebben, mert egy-egy dolognál nem halljuk a ráérünkmeget; de egyáltalán semmit sem halunk.

A közérdek nem ébreszt, de a magánérdek mindig ébren van. A közügy csak akkor sikerül, ha némelyek hasznot látnak belőle.

Ugy látszik, mintha elfáradt volna az emberiség; kihalt a felebaráti szeretet és rajongás a közeért.

Nézzük a hazaszeretetet. Bizonyos párt politikákban látnak és keresnek hazaszeretetet, hangzatos mondásokban, kicsinyes gáncoskodásokban.

A gróf *Széchenyi István* önzetlen hazaszeretetét hol látjuk? Van szó elég, tett kevés. A politika túl teng, az elvek és a hazaszeretet bénák.

A fáradt emberiség a maga énjét tolja előre és közönyösen nézi a hazabaját, a hazasebeit. Ha valaki nem lár-máz, nem kiabál és ócsárol, az nem hazafi.

Szavakban számtalanok elsők tettekben azonban se szeri se száma, anynyian utolsók.

A közöny ragálya dul minden lelken. A botránykozás sem terjed túl némely politikai divaton. Színek és hangok ellen beszélnek, azonban a magyar faj pusztulását összedugott kézzel nézik...

Hol van a *nemzeti lélek és akarat*? Kiveszett. Minden lépten-nyomon felveti magát a *megtagadási ürügy* s kinyílnak a bujdosói ajtócskák.

A választások, akár községi, akár megyei vagy városi, képviselői, egyleti választások felolvasztják egy kissé a dermesztő közönyt; azután visszaesik mindenki a hidegvérűségbe.

Megmarad a torzsalkodásból valami: egy kis politikai szórakozásnak, a kisebbség elkeseredett, a többség elbizakodott.

Hol van a *szent tűz*, melyről *Széchenyi István* annyit elmélkedett s melylyel, míg mások szóvirágot szórtak, annyit tett a hazáért? Ez a *szent tűz* nyit utat a független honfierénynek a tettek mezején.

Az a kor, melyben gróf *Széchenyi István* a *szent tüzet* meggyújtotta, a csüggedés kora volt; a mienk a közönyé, a nembánomságé.

Láthatjuk ezt templomainkban, tanácskozási termeinkben. Ritkán telnek meg egészen, a fásult kedélynek ritkán van szüksége reájok.

A *szent tűz* elaludt, a hamuját is eltakarta a közöny és vajmi kevesekkel találkoznak az alkotások terén...

Politikusaink magoknak politizálnak és kötik a kormányok jóakarátánakkerekét. Az ellenzék nem az ellenörködésben keresi letjogosultságát, de a jóakaratok népszerűtlenségében. A közöny századában ez könnyebb munka, ehez kevesebb fáradság és bátorság kell.

Az ifjuság java része készül erre a politikára s közönyt mutat a tanulásban. Reá nézve — tisztelet a kivételeknek — az iskola közönyös, pályavivásában eler nyedt, messze célokért nem küzd, lélegzete rövid. Elesüggedt, hitetlen. Féluton kidől. A *szent tűz* csak ritka ifju szívében lobog.

A magyar ifju csak végtelen valóságossággal és nagy tudással győzhet.

Ifju véreim, keressétek ezt a tudást és megtaláljátok! Töltekek egyelőre csak azt várja a haza, hogy tanuljatok, ápoljátok lelketeket és erősítsétek szíveteket. A könyv és iskola ne legyen közönyös előttetek.

A tisztviselő is közönyös, megtartja

hivatalos óráit, de nem érzi át, hogy hivatala hivatás. Szép és nemes hivatás a legkisebbé úgy mint a legnagyobbé.

Közönyös a gazda a földjéhez; kereskedő, iparos üzeméhez. Nem szereti eléggé. A gazdának földjét, az iparosnak, kereskedőnek üzemét szeretni kell. Különösen a gazdának jobban, mint önmagát. Tudjon sokról lemondani a földje kedvéért, hogy ne vegyék ki a kezéből.

Nem csak a súlyos viszonyok hibásak, de mi magunk is azok vagyunk. Közönyösen öltjük magunkra a legrosszabb szokásokat, és ha szédülünk, elesünk nem fogódzunk a hazaszeretet erőnyébe.

Közönyös sok község birája, jegyzője, lelkésze. Kényelmes arra, hogy fel fogja igazán állását és betöltse azt.

Közönyös a mi minden bajnak alapja: a szülő, a tanító. Nembánomság a nevelője a gyermeknek. A példák sok helyen rosszak. A családi tekintélyt reménylik felemelni a szülők s a gyermek fejékre nő. Akaratos, minden kívánó lesz, s a szülő közönyösségében nem elég erős ezzel a bajjal küzdeni.

Mindaddig úgy lesz, hogy sehogy se lesz, míg ebből a közönyösségből ki nem lépünk. Addig hiában minden, a mesebeli tündérlány sorsában vesztglünk, ki nem tudott a tűznél melegedni a hidegben fázni. A tűznél megmelegedni, s a hidegben fázni szokás. Mi nem ismerjük a szent tüzet, és a hideg szelét. Valóban mesebeli közöny.

Elértünk odáig, mint ugyancsak a mesebeli egyszeri ember, hogy ha karddal vágták, nem érezte, de ha szalmaszállal piszkálták, az fájt neki. Nagy dolgok nem indítanak meg, de a szalmaszállal tulnyomó szerepe van politikánkban.

A miként az első világ dús gazdag volt tükörökben, azaz példás emberekben, oly szegény a mi világunk ebben. Példa nélkül pedig, nehezen mozdul a kisebb ember. A ki tükör volna, azt elhomályosítják a szavaknak kóros lehetével.

Közönyösök vagyunk az ember bírálatban: meghallgatjuk a szép szavú embert, nem követjük a szépen cselekedőt.

Oh csak lenne valaki oly erős, hogy elfújhatná azt a hamut, mely alatt a Széchenyi István szent tüze senyved és az a tűz éledne és lángolna minden magyar szívében.

És ha lenne vagy van is valaki ilyen, a közöny elaltatja azonnal a szent tüzet, pedig ennek minden hazafi szívében égni kellene.

Az első lépés hazánk megmentéséhez, hogy gyógyítsuk ki magunkat a közönyből.

Délutáni ülések.

Saját tudósítónktól.

— okt. 21.

Mi voltunk az elsők, akik hírül adtuk, hogy Széll Kálmán miniszterelnök az ülések rendjét megváltoztatni óhajtja. Különféle tervek merültek fel e tekintetben, mert a változtatás felett nem csak a szabadelpártpárkörben, hanem az ellenzéki körökben is élénk vitatkozás folyt és az ügy egyáltalán nem tekintetett pótkérdésnek. Némelyek esti ülést, mások délutánt óhajtottak, a kik pedig a parlament munkásságának fokozását komolyan kívánják, azok parallel üléseket szerettek volna.

Kétségtelen, számadatokkal van bebizonyítva, hogy Európai államai között a magyar állam parlamentje dolgozik a legkevesebbet — a leghosszabb ideig. A legtöbb parlament alig harmadát üli együtt annak az időnek, amelyet a magyar parlament évenként a tanácskozásnak szán, mégis aránylag a legkevesebbet dolgozik. Évenként a budgetvitá veszi el az ülések kétharmadát.

Bizonyos, hogy ez az állapot tartathatatlant.

Valahogy segíteni kell a helyzetet. Most, hogy az új országban megkezdődtek az ülések, a kérdés mindinkább égetővé vált. A kormány — miként azt megirtuk — egész sereg törvényjavaslatot jelentett be és ha hozzávesszük a költségvetést, esetleg az indemnitit, akkor olyan tömeg elintézni valója lesz a parlamentnek, a melyet az eddigi rendszerint letárgyalni lehetetlen.

Valamely változtatást okvetlenül tenni kell. És ez meg is fog történni.

A kérdés azonban első sorban társadalmi kérdés.

A képviselőház ama tagjai, a kiknek foglalkozása a délelőtti időt a háztól elszakította, a kiknek megélhetése függött attól, hogy a képviselőség mellett eddigi pályájukkal fel ne hagyjanak, régen panaszkodtak a miatt, hogy az ülések a legrosszabb időben délelőtti 10 órakor kezdődnek. Igaz ugyan, hogy a képviselő első és legfontosabb kötelessége képviselői megbízásának eleget tenni és első sorban törvényhozási kötelességeit kell teljesítenie. De az is bizonyos, hogy bár a képviselők fizetése nem épen megvetendő összeg, a mai fővárosi viszonyok és nagy drágaság mellett, családos ember alig élhet meg belőle Budapesten tisztességesen. Másrészt épen a kormány tagjaira terhes a délelőtti parlamenti tanácskozás. Ebben az időben folyik a rendes munka a minisztériumokban és épen ebben az időben volna a legnagyobb szükség jelenlétükre.

Igy nem lehet csodálkozni a felett, hogy a legtöbb óhaj a délutáni ülések mellett van.

Mégis alig hisszük, hogy ily irányú javaslat kerül a parlament elé. Mert az eddigi szokások, más irányú felfogások elannyira uralkodók a parlament tagjai között, hogy a változtatás csakis a közép uton oldható meg. Talán későbbi 11 órai időpontot fognak megállapítani és a délutáni órákra nyújtják meg a munkásság kívánta igények szerint az üléseket.

Hogy lesz, miként oldják meg az első rangú fontosságú kérdést, a mely messze kiható lesz, rövidesen el fog dőlni, mert a kormány még ezen, vagy a másik héten fog e tekintetben javas-

lattal előállani, a mely javaslatot a pártok maguk és egymás között fognak megvitatni.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Okt. 26. D. e. 11 ó. Műpártoló egyesület közgyűlése a városháza nagytermében.

Okt. 24., 25., 27., 28. Ellenőrzési szemle a Páterfia-utcai honvéd laktanyában.

Okt. 29. Pincériskola ünnepes megüvítése.

Okt. 30. D. e. 9 ó. Értekezlet a vármegyei háznál a munkás-segítő pésztaár ügyében.

* **A főispán itthon.** Puky Gyula főispán pár napi távollét után ma érkezik haza Debrecenbe.

* **A törvényszékről.** Oláh Miklós kir. törvényszéki bíró, a II. főtárgyalási tanács elnöke ma érkezik haza Debrecenbe s szabadság idejének eltöltése után holnap veszi át hivatalát.

* **Japán erdészek Maramarosban.** Nevezetes, ritka vendégei voltak a m. szigeteki erdőigazgatóságnak: *Hisati Masi-szucs* japán császári erdőtanácsos és dr. *Misio Jahé* japán erdőmester, akik tíz napig tanulmányozták állami erdőkezelésünket s tegnap utaztak el M. Szigetről Budapestre. Megnézték a makerlői, apsineci, lászlopataki stb. vízfogókat, továbbá a gátakat, vágásokat, tutajozási műveket, fagyapótygárat, fűrészeket stb. A tiszabogdányi magpergető megtekintése után a szigetkamurai gőzfűrészek berendezéseit, majd a m. kir. erdőrendezés főszereléseit, térképeit, műszereit tanulmányozták. Megfigyelték az erdei munkás viszonyokat, a havasi gazdálkodást, a külföldi fanemekkel eszközölt kísérleteket. A két igen művelt japáni férfi lelkes elismeréssel szolt a látottakról; viszont a japáni életől és viszonyokról sok érdekes dolgot beszéltek.

* **Befejezett szemle.** Tolesvai Nagy Gábor csendőrnagy kerületi parancsnok tegnap befejezte a debreceni szárnyparancsnokság felett tartott szemléjét, mely alkalommal dícséretét és elismerését fejezte ki a szárnyparancsnokságnál tapasztalt rend és nagymérvű tevékenység felett. Délután 4 órakor utazott el Budapestre, a csendőrségi tisztikar gr. Csáky Zsigmond százados szárnyparancsnok vezetése alatt kikísérte a vonathoz.

* **Eljegyzés.** Földvári Farkas szaniszlói gazdálkodó eljegyezte *Fleischmaa* Mór helybeli nagykereskedő leányát.

* **Makó Lajos mint szakértő.** *Leszkay* András ellen, még amikor aradi szüvegigazgató volt, a Cyran de Bergerac előadása miatt pert indított *Rethy és Valentin* színházi ügynöksége. A per már eljutott a szakértők kihallgatásáig, de befejezhető nem volt, mert az egyik szakértő, *Makó Lajos* színigazgató, jóllehet több ízben meghívták, egyszer se jelent meg. A napokban ismét el kellett az ügyet halasztani s most az aradi bíróság november 28-ikára tüzte ki *Makó Lajos*nak mint szakértőnek kihallgatását. A másik két szakértő Aradon lakik: *Justitőr* Kálmán polgármester és *Szölöly* István tanár.

* **A jövő évi királygyakorlatok.** A jövő évi királygyakorlatokat, mint tudósítónk jelenti, Arad vidékén, Mária-Radna és Lipppa körül fogják megtartani. *Beck* báró tábornagy már lent járt és körülnézett a lipppai tájon és

Zselénski Róbert gróf *ujfalusi* kastélyát szemelte ki a király számára szállásnak az 1903 ik évi királygyakorlatok idejére. A király utoljára 1884. augusztus 29-én látogatta meg Arad városát.

* **A lóvonat.** Strogoff Mihály, örök nevezetességű hőse Verne regényének, tudvalevőleg minden poklokon keresztül ment Moszkvától Irkuckig. Jeges pocsolyákon, lobogó napfűtüzek, tatárok kegyetlen kezén. Hanem hogy teljes legyen a kinszenvedése, meg kellett volna még lóvonatoztatni a hős muszkát a debreceni lóvasuton a róm. kath. temetőtől a baromvásártérig, amit bizonyosan meg is cselekedett volna az elmés francia, ha hallotta volna hírét ennek a mi masinánknak. No de a mi késik, nem mulik. A jövő század Vernéje minden bizonyynyal itt éri még ezt a csodálatraméltó uti alkalmatlanságot, a Nőé-bárkát és az eléje fogott és lovakat. Oly szép és kellemes ezzel végig túlkölni egy fejlődő nagy városon. Az utazók barátságosan elbeszélgetnek sűrű pipafüst mellett s míg a kocsis patogtatja ostorát, a ráérő utas behunyja szemét és boldogan dalolja Petőfi versét:

Az országuton végig a szekérrel
A négy ökör lassacskán hallagott.

* **Szegénységi bizonyítvány.** Bemegy a falusi ember a trafikos boltba s így szól:

— Kérek egy tiz krajeáros szegénységi bizonyítványt.

— Tessék! — szól a trafikos — és oda ad egy tiz krajeáros váltót. És ime, eltalálta az atyafi óhaját.

* **Szereli a bőrön levegőjét.** Szabó Istvánt több társával együtt 5 rendbeli lopásért harmadfélvi fegyházra ítélte a debreceni törvényszék. A vádlottak azonban fellebbeztek s így a büntetésük még nem emelkedett jogerőre. De Szabó István időközben meggondolta magát, — nagyon hosszadalmasnak találta az eljárást, s tegnap jelentkezett, hogy csukják le, miután ő már megunta a várakozást s inkább leüli az egész harmadfél esztenédőt. — Természetesen rögtön bebörtönözték.

* **Eltoloncolt cigányok.** Megirtuk már, hogy a rendőrség egy rakás cigányt fogdosott össze szombaton éjszaka, mielőtt még azok a városban garázdálkodásukat megkezdhetnék volna. A cigányokat tegnap toloncolták el Debrecenből és pedig három szekerre való cigány karavánt Érkeserűbe és Nánásra.

* **Családi estén.** A.: Mit szólsz a házi asszonyhoz?

B.: Rossz a konyhája, hideg a teája, penészes a befűtje, a leánya pedig szörnyű unalmas.

A.: De legalább türethetően énekel!

B.: A befűtje?

A.: A leány.

B.: Tiz koronát megtakarítottam az éneke révén.

A.: Hogy-hogy?

B.: Holnap akartam kihuzatni egyik zápfogamat, de ami óta őt hallottam, kutyába se veszem a zápfogamat.

A.: Ez csak hatás, mi?

B.: Azóta sajog mind a harminckét fogam, zug a fejem, idegesen rángatózik mind a tiz ujjam, a hátam bizserog, a hajam is égnek áll... ugyan kinek jutna eszébe ilyen állapotban egy fájós zápfog?

* **Uj. ref. templom Temesvárott.** Vasárnap avatták fel a temesvári ev. ref. egyházközség díszes új imatermét Sza-

boleska Mihály lelkész s a békés bánáti esperesség számos előkelőségének részvételével. Tegnap pedig a békés-bánáti egyházmegye közgyűlését tartotta Szabolcska elnöklése mellett. Kiss Áron debreceni püspök gyöngékedése miatt nem mehetett el Temesvárra, a hol a templomavatáson és a közgyűlésen az ev. ref. egyház sok kiváló férfia jelent meg.

* **Megszökött kisasszony.** Egy kis leány Tassi József helybeli, Széchenyi-utcai lakos 17 éves leánykája Kornélia szombaton este eltűnt a szülei házból s azóta hiába keresték nem találták. Tegnap azután meg jött a kis leány levele Budapestről, a melyben jelenti, hogy Rakovszky József fővárosi női varróműhelyébe állt be varrónőnek, miután nem akar sok gonddal küszködő édes apjának terhére lenni. Kéri az apját, hogy küldje el a ruháit és a munkakönyvét. A szülék azonban hallani sem akarnak a dolgról, s a debreceni rendőrséghez fordultak, hogy a megszökött leányt hatósági uton hozassák haza.

* **Halálozás.** A tegnapi nap folyamán meghaltak: Katona Gábor ev. ref. 56 éves, Kállai Istvánné ev. ref. 56 éves, Acs Margit róm. kath. 2 éves, Cina Mihály ev. ref. 3 éves, Böszörményi István ev. ref. 1 hónapos, özv. Petrik Jánosné ev. ref. 71 éves.

* **Belőreses lopás.** László András vendég-utcai 42. szám alatti lakos tegnap elment hazulról s a lakását bezárta. Mikor hazajött, a lakás ajtaja fel volt törve s szekrényéből 110 korona eltűnt. Jelentést tett a rendőrségnél, mely keresteti a vakmerő tolvajt.

* **Sertésvész a debreceni határban.** A Balmazújváros felé eső Lászlóházi tanyán, mely most Bleyer Mór bérletében van, a sertésvész ütött ki. Az állami állatorvos ma megy ki a sertésvész mérvének megállapítása és a szükséges intézkedések megtétele végett. A zárlat elrendelése majdnem bizonyos.

x **Dr. Winkler Jenő** egyetemes orvos tudor, fogorvos. Kosuth utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 9—5-ig. Minden kedden délután 2—1 ráig szegény sorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

x **Chickes férfi-divat** ujdonságok érkeztek **Fekete Jakab** első-rangu divat üzletében, Főtér, Kistemplom mellett, hol a legszebb divat-kalapok, fehérneműek nyukkendők és minden az ur divat szakmába vágó cikkek olcsón beszerezhetők

EGYHÁZ és ISKOLA.

Gazdasági ülés az ev. ref. egyházmegyénél. Az egyház házainak és bolthelyiségeinek bérbeadásával megbízott bizottság ma délután 4 órakor gyűlést tart Szinay Gyula gazdasági bizottsági elnök elnöklése alatt, az egyházkerület tanácstermében. Tárty: a bérletek körében előállott változások és új bérletkötések.

S P O R T.

Vadászok figyelmébe. Nádudvar község határának vadászati bérletére nyilvános árverést rendez. A bérbeadandó terület, a fenntartott birtoktagok kivételével 14742 kat. hold. Az árverést november hó 16-án délelőtt 10 órakor tartják meg a községházán, hol az érdek-

lődök is bővebb felvilágosítást nyerhetnek. Kikiáltási ár 60 korona, a bérlet tartama 6 év.

Ugyancsak ez alkalommal kerül árverésre a Vid határrész is, 70 korona kikiáltási árban.

Püspök-Ladány község 9992 kat. holdnyi vadászterületének bérletére november hó 14-én d. e. 10 órakor árverést rendez. Kikiáltási ár 80 korona.

KÖZIGAZGATÁS.

A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.

Gazdasági és iparvasutak.

okt. 21.

A jog- és pénzügyi bizottság tegnap Vecsey Imre elnöklésével ülést tartott, a melyen jelen voltak: *Abrahám László* t. főügyész, *Roncsik Lajos* főszámvevő, *Aczél Géza* főmérnök, *Szánthó Lajos*, *Szánthó Győző*, *Kernhoffer József*, *Kovács József*, *Kenézy Gyula*, *Zádor Lajos*, *Hathy Károly*.

A bizottsági ülésen tudomásul vették a város 1902 ik évre szóló 337 százalékos pótdadó kivetését eredményező költségvetésére hozott miniszteri jóváhagyást, ugyszintén a miniszternek lapunkban is isme tetett, a házipénztárnál előforduló rendetlenségekre s *Kocsár Gábor* és társai felebbezésére hozott határozatát.

A két legfontosabb tárgya az ülésnek ezután következett.

(A pallagi vasut.)

Tudvalevőleg Debrecen város közgyűlése elhatározásából folyólag *Aczél Géza* főmérnök megbízást nyert, hogy a nagyerdei vasuti vágánytól a gazdasági tanintézetig húzódó vasuti tervezetét és költségvetését készítse el. *Aczél Géza* főmérnök a tervezetet el is készítette még pedig 105 korona költséggel. Az építést házilag eszközölné a város, az üzemfenntartást pedig a gazdasági tanintézet vállalja magára.

A jog és pénzügyi-bizottság tegnapi ülésén ezt a tervezetet elfogadásra ajánlja nemcsak a gazdasági forgalom emelése céljából, de mert ez által a vasut mentén a nagyerdő értéke is emelkedni fog s mert a gazda közönség könnyen megtekintheti a gazdasági intézetet s ott tapasztalatokat gyűjthet stb.

De máskülömben is a vasut felépítése nem sok terheket ró a városra.

A tanácsot pedig felkéri, hogy a vasut üzemben tartására kérje ki a földmívelésügyi miniszter engedélyét a szerződés megkötésére, úgy azonban, hogy a város biztosítsa arról, hogy a mikor a forgalom lebonyolítását magára akarja vállalni, ez nehézségekbe ne ütközhesék.

Az eddigi megállapodások szerint a vasut üzemterve úgy van elkészítve, hogy a vasut-vonal 2 oldalán 50 öl szélességben az erdőtest fentartassék s ezen területek legjobb módon való kihasználására és értékesítésére nézve a jog- és pénzügyi bizottság javaslatételre kéri fel a tanácsot.

(Erdei ipar vasutak.)

Debrecen város közgyűlése kimondta, hogy a Fancsikán és a Bánkon vágás alá kerülő famenyynyiséget egy 230,000 korona költségelirányzat keretében építendő vasuton fogja szállíttatni.

Ezen vasut egyelőre Fancsikáig fog kiépülni. A kiépítés úgy történik, hogy

ez a vasut folytatása lesz a Steinberger Gyulától megvett iparvasutnak, a melynek végpontjától mintegy 6 kilométerre fog a Fancsikáig kiterjesztetni. A mérnöki hivatal a vasut tervét 145,000 korona költségelírányzattal elkészítette, azzal a megjegyzéssel azonban, hogy a talpfák, sinek, földmunkák beszerzése s illetve ellátása ezimén tekintélyes összeg fog ebből megtakaríthatni.

A költségek fedezésére a bizottság azt hiszi, hogy a főszámvevő által e célra kijelölt összegek felhasználásával azok fedezhetők. A tanácsot pedig megbizta, hogy az üzemkezelés engedélyezése céljából az eljárást indítsa meg.

A szabadelvűpárt ülése. A helybeli szabadelvűpárt intéző-bizottsága tegnap délután Komlóssy Dezső pártelnök vezetése alatt ülést tartott, a melyen a csütörtöki közgyűlés napirendjére kerülő tárgyak előkészítéséről nyertek felvilágosítást a párt tagjai. Élénken vitatták meg különösen a város 1903. évi költségvetését, a melyre vonatkozólag Nagy Sándor titkár ismertette a felügyelőbizottság, a tanács és a jog- és pénzügyi-bizottság javaslatait. Ugyiszintén megvitatták a köztörvényhatósági bizottsági tagok létszámára vonatkozó tanácsi javaslatot s szóba került a szervezési szabályrendelet módosításának kérdése is.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Okt. 21. kedd: *A kis szökevény*, daljáték (C).
Okt. 22. szerda: *A rejtelet arc*, vígjáték (A).
Okt. 23. csütörtök: *A vörös talár*, színmű (B).
Okt. 24. péntek: *A cigánybáró*, daljáték (C).
Okt. 25. szombat: *Othello*, tragédia (A).
Okt. 26. vasárnap: délután *Az igméndi kis nép*, népszínmű, este *Ádám és Éva*, daljáték. Itt először.

— **(A kukta kisasszony.)** Óeska énekes bohózat, melyre kár volt sort keríteni. A mű szellemét jellemzi az, hogy 3 felvonáson keresztül egy alak a *Szozat* verssorait csufolja ki. Minden köznapi elmésségre azt vágja oda, hogy „mely ápol s eltakar” és „itt élned-halnod kell.” A lehetetlen helyzetekben gazdag bohózat szereplői, *Krémer*, *Sebestyén*, *Felhő Rózsi*, *Csige Ilonka* stb. jobb ügyszökhöz méltó igyekezettel játszottak. Az est kimagasló eredménye az, hogy a közönség megtudta, hogy *Felhő Rózsi* kisasszonynak legkedvesebb dala a — *Rózsabimbó* és a méh.

— **(Szombat este.)** *Othello* szombati előadása iránt rendkívül nagy a közönség érdeklődése. A mi ritkaság számba megy, már tegnap történtek előjegyzések földszinti és emeteti helyekre. A főiskolai ifjuság különösen nagy számmal lesz jelen a Shakspearei előadáson. Tegnap egy vásáros atyafinak is szemétszort a műsor e nevezetessége. Láttam a *Peleskei nótáriust* és nem felejtette el, hogyan bötüzte Zajtay uram a színlap-cédulát a diátróm előtt, kisütvén az *Othellóról*, hogy az *Ót hollót* vagy pedig *Ó te ló-t* jelent. Az atyafi a dühös szerencsényre is emlékezett, a ki galádul fojtogatott egy derék takaros asszonyeszedet. Mindezeknél fogva beállított a színházi pénztár kis ablaka elé s bilétet kért a szombati komédiára. — Hanem asszondom, ténsasszony, hogy az a zöld szemű fekete aztán kárt ne tegyék ám

abban a zsenge virágszámban, mert akkor felrontok én is a deszkára, bátor nem vagyok nótárius Peleskén!

— **(Régi darabok felújítása.)** Makó igazgató felújítja Jókai *Dozsa György* című történelmi szomorujátékát, Csiky Gergely *Az atyafiak* című 3 felvonásos színművét és az *Ideges nők* vígjátékot, mely két ügyes francia cégtárs elmés munkája. Ezekből a darabokból tegnap osztották ki a szerepeket.

— **(Ádám és Éva.)** Ez a daljáték lesz a társulat vasárnapi ujdonsága. A színház festő termében és szabóműhelyében új díszletek és jelmezek készülnek erre a daljátékra.

— **(Desdemóna? vagy Dezdemóna?)** A mi egykori konstantinápolyi követünk neve báró *Calice* volt. Evtizedekig mindenki úgy ejtette ki a nevét, hogy *Kalisz*; a míg végre boldogult Visi Imre, a Hon szerkesztője kisütötte, hogy *Kaliese* az ő becsületes neve. *Don Juan*-t is ember emlékezet óta *Don Zsuánnak* mondta minden magyar; pedig hát *don Huán* az istenadta nősábitó. Shakspeare szomorujátékában, *Othello*-ban *Desdemónát* minden színpadon ma is *Dezdemóna* kiejtéssel halljuk, holott a hazánkban járt olasz művészek figyelmeztettek rá, hogy ennek a névnek ilyen kiejtéssel csunya értelme van s a velencei mór feleségének a neve valósággal *Dezdemone*. — Így zokogtak el édes szép nevét *Rossi*, *Salvini* s a többi nagyok: *Dezdemona*, mia cara!

— **(A kis szökevény.)** A ma este színre kerülő daljátékban a főbb szerepeket *Aldor Juliska*, *Felhő Rózsi*, *Krémer*, *Havasi Szidi*, *Csige Ilonka*, *Krémer*, *Mezei*, *Virágháti*, *Szilágyi*, *Farkas* és *Pápai* játszik.

TAVIRATOK.

Az országos iparosgyűlés

Nagyvárad, okt. 20. (*Saját tudósítónk távirata*.) Az iparosok országos gyűlése ma véget ért. A mai indítványok közt legérdekesebb volt *Barabás Béla* indítványa, mely szerint tegyenek lépéseket, hogy a *képviselőházban ipari bizottság alakuljon*. Az országos gyűlés *Láng Lajos* miniszterhez üdvözlő táviratot intézett, melyben régi és üdvös kívánalmainak teljesítését kéri és várja.

Uj szobrot Petőfinek.

Budapest, okt. 20. (*Saját tudósítónk távirata*.) A Petőfi-társaság tegnapi ülésén *Pekár Gyula* fölvetette az eszmét, hogy Petőfi rossz szobrát el kell távolítani s helyébe méltó új szobrot kell állítani. Ma az eszme megvalósítására értekezlet volt, mely elhatározta, hogy országos mozgalmat indítanak egy új, hatalmas Petőfi-szobor felállítására érdekében.

Zavargó munkások.

Győr, október 20. (*Saját tudósítónktól*.) A sztrájkoló munkások feltartóztaták a dolgozókat. Az asszonyok inzultáltak, a férfiak verték őket. Csendőrségnek kellett közbe lépni, mely szétverte a zavargókat.

Elkallódott 70000 korona.

Budapest, október 20. (*Saját tudósítónktól*.) A dunamelléki ev. ref. egyházkerület mai közgyűlésén a folyó ügyek letárgyalása után dr. Nagy Dezső előadta, hogy a halasi gimnázium építésénél 70000 koronának teljesen nyoma veszett. A hiányt *Köncz Ödön* minisz-

teri számvizsgáló is konstata. A felelősség megállapítása végett a közigazgatási bírósághoz fordulnak.

Leégett gőzfűrés telep.

Igló, okt. 20. (*Saját tudósítónk távirata*.) *Adler Ernő* gőzfűrés telepe leégett. A kár meghaladja az 50000 koronát. A hatalmas faraktárt megmenettették.

Elgázolt gróf.

Budapest, október 20. (*Saját tudósítónktól*.) *Esterházy Kálmán* gróft a népszínház előtt elgázolta egy bércocsi. Ép bal karján zuzódásokat szenvedett. A gróf jobb karjára béna.

Megtámadott pénzügyőrök.

Nagyvárad, okt. 20. (*Saját tudósítónk távirata*.) Három pénzügyőr Tárkányban szeszfőzők ellenőrzésére indult. A falubeliek megtámadták, megverték őket, mire a pénzügyőrök védekezés közben egy *Oláh János* nevű embert nyolc helyen halálosan megszurkáltak.

Gabonatözsde.

Budapest, október 20. (*Saját tudósítónk távirata*.) (Déli zárlat.) Buzakínalatt és vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 38,000 métermázsza került forgalomba 2 és fél fillértől 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonafélék közül tengeri és árpa drágább. Idő: szép.

Buza októberre	7:38—39.
„ áprilisra	7:39—40.
Rozs októberre	6:51—52.
„ áprilisra	6:49—50.
Zab októberre	6:16—17.
„ áprilisra	6:28—29.
Tengeri májusra	5:86—87.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Csödmegnyitás. Özv. Szűcs Károlyné-puskaműves-üzletére tegnap a csődöt megnyitották.

Regénycsarnok.

A szép színésznő.

A Szabadság számára írta: **Rudnyánszky Gyula.**

Folytatás. 15.

A vénszolga ismerte már az urát. Tudta hogy a mikor ilyeneket beszél, le kell őt vetköztetni, mert nagyon részeg. De most ijedten látta, hogy az ura józan. Nem hadonáz, nem düllöng, csak áll meredten, szomorúan a szoba közepén és várja a revolvert.

— Nagyságos ur, az Isten áldja meg, mi baja? Beteg? Hívjak orvost? Feküdjék le, nagyságos uram! — rimánkodott az inas.

— Nagy az én bajom, Gergely. Akkor találtam meg az igazgyöngyöt, mikor elvesztettem.

— Ertem, nagyságos ur, értem!

Pedig dehogyan értette a jámbor.

— Megtaláltam, elvesztettem! — dünyögte Domoszlai. És nem akart lefeküdni.

Gergely végre mégis rábeszélte, hogy aludja ki magát. De hiába dőlt az ágyra nem bírta a szemét lehunyni. Mikor pedig reggel nyolc óra tájban erőt vett rajta a testi lelki kimerültség, irtóztató lázálomok gyötörhették, mert nyugott, izzadt, hánykolódott szegény, hogy siralom volt nézni!

Délre járt az idő s a vén Gergely ágya lábánál állva várta parancsait.

— Jó Gergely! Ugy-e sokkal be-
esületesebb embereket is felakasztottak
már, mint én vagyok? — ez volt első
szava.

Azután felöltözött és érzelmes, köl-
tői hangulatba esett.

— Gergely, mért nincs nekünk ka-
nári madarunk vagy fülemilénk? Olyan
szép az, mikor madarének veri föl az
embert jókor reggel! Halja, Gergely,
holnap vegyen a piacon egy pár gerlicét.
És csináltasson egy szép nagy kalitkát.
És ide tegye a gerlicéket az ágyam elé.
Később bement a dolgozó szobájába.

Gergely ijedezve pislogott be a
kuleslyukon. Attól félt, hogy a gazdája
valami valami bolondot csinál. Ott lóg-
nak a töltött fegyverek a falon. De nem!
Az íróasztalához megy. Leül és ír. Mi
az ördög, a nagyságos ur nem iszik, ha-
nem ír? Ugyan mit írhat ilyen se látót
az öreg!

Domoszlai egymásután tépte el a
levélpapírokat és megint írt. Végre,
mikor már a szoba tele volt apró papír-
szeletekkel, becsöngette a szolgát.

— Gergely, vigye el ezt a levelet
Mezei Klára kisasszonynak. De mindjárt!

— Igenis, értem.

Klára nagyot bámolt, mikor délu-
tán levelet kapott Domoszlaitól. Remegő
kézzel bontotta fel. Hosszu levél volt ku-
szált sorok ideges írás. Az egész levél
csupa láz. De minden betűjéből az őszin-
teség sugárzott ki. Domoszlai bocsánatot
kért éjjel durvaságáért! Mindenre kész,
hogy gyáva viselkedését jóvá tegye. Ren-
delkezzék vele Klára. Ha kívánja, még
ma elhagyja a várost. Ha akarja, bocsá-
natot kér tőle az újságokban is, az egész
világ előtt. És ha kívánja, fejbe lövi
magát. Mert ugysem érdemes arra, hogy
egy levegőt szívjon azzal a tiszta szent
leánnyal, a kit oktanul megsértett,
holott inkább a lábai elé kellett volna
horolni, hogy egy pillantástól keressen
elrontott életére gyógyulást.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma kedden, okt. 21-én

A kis szökevény.

Operette 3 felvonásban

Személyek:

Lord Coodle	— — — —	Sebestyén G.
Lady Coodle	— — — —	Havasi Szidi
Stanley Eduárd	— — — —	Virágháti L.
Gray Vinnifred, árvaleány	— — — —	Felhő Rózi
Filipper jockey	— — — —	Krémer Jenő

Holnap szerdán, okt. hó 22-én

A rejtett arc.

Vígjáték 3 felvonásban

ELSŐ KÉZBŐL LECSJOBBAN VÁSÁROL.

Magyarország legnagyobb hangszergyára réz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a. cs. és kir.
közös és a m. kir. honvéd hadsereg szállítója.

Budapest, II. Lánchíd-u. 3. szám

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombi-
ták, czimbalmok.

Általam konstruált TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb.

Iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Külön-
acélhanghangverseny-harmonikák. Saját műtár.

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

== a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. ==

KÉPES ÁRJEGYZEKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmoniumok
ról, c) harmonikákról

== INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ==

Talán Angliában volt az idén?

Kerdek minduntalan azon uraktól, kik a modern
szabasu és feltűnő elegáns szürkés-fekete Eaglan-fel-
öltöket és öltönyöket viselik... Holott ezen izléses
angol ruhák a NEUMANN M. cs. és kir. udvari szál-
lító férfi-, fiu- és gyermekruha-telepéből (Debreczen,
Piacz-utca 49., a m. kir. postával szemben) származnak.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém világos lábbeliknek mely kiváló szép
fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált peaces sárga vagy barna bőrnek a

Lyosin egészen új fényt ad

Alapított 1832. Gyári raktár Bécs, I. Schnlerstrasse 21. Mindenütt kapható.

➔ Bekési „Prima” ➔
házi kenyérsütőde DEBRECZENBEN.

Sütőde-telep: Miklós-utca 35. sz. alatt, Falk-ház. — Főelárusítási hely, november 1-től:
Piacz-utca 26. sz., Szikszay-ház, a nagy tőzsde mellett.

Fiók elárusító helyek: Simonffy-utcai 2. és 18-as számú vassátrak, hol mindennap
az elárusítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

Irodának igen alkalmas

első emeleti lakás nőtlen embernek
f. év november 1-től kiadó. Érte-
kezhetni Ranunkel H. és fia ezégnél
piacz-utca 19 sz. a.

Kardos László

Kossuth-utcai üzletébe

megérkeztek

a divatos barchentek és francia flanelek a
valódi Jaeger alsó ingek és nadrágok saját
készítményű paplanokban, és pedig clothból
(8 koronától feljebb:) gyapja satinhól (10
koronától) és selyemből (18 koronától)

óriási választék áll

a t. vevő közönség rendelkezésére.

Borotva-szappan.

Tegyen Schulhoff-féle **Royal**
borotva-szappannal kísérletet és
megfog róla győződni, hogy az
felülmúlja az eddig forgalomba
hozott szappanokat.

A „Royal” szappan kitűnően
hat az arzbőrre, amennyiben
a szakált gyorsan és biztosan
puhává teszi, a mit legfénye-
sebben a minden országból be-
érkezett számtalan elismerő le-
velek bizonyítanak.

Egy 5 kilós mintacsomagot
4 kor.-ért (bérmentetlenül küld.)

SCHULHOFF-JAKAB.

Első Detail szappan- és gyertyagyár.
Kitűnő keleti és folttisztító szap-
panok is kaphatók mindenféle
szinben.

Eláruló helyek az összes városok részére keresztetnek.

Fenn áll: **Dr. Rothschnek V. Emil** **Alapítottott:**
131 **1772.**
év óta. az „ARANY EGYSZARVU”-hoz címzett **évben.**
GYÓGYSZERTÁR

DEBRECZENBEN, (Czegléd) Kossuth-utca 8. szám alatt a színház mellett.

Ajánlja első kézből gyári raktárát bel- és külföldi, valamint saját készítésű
Gyógyszer-különlegességeinek:

<p>Fogporok — pépek Fogseppék — ragaszok Szájvizek — labdacok Szemvizek (Römerhaus — Lebois) Mellszörpök — Csukamáj olajok Gyermek-tápszerek Gyomortisztító labdacok Czukorkák köhögéssől</p>	<p>Bőrcsodák gyógyszerek külön.</p>	<p>Gyomorerősítők — Gyógyborók, Dióessentia Fülfájás ellen — Sósorszeszek Seb- és tyukszentajások Fagykenők — Kőszvénygyógyszerek Hivatalos kötszerek Vérképző vaskészítmények</p>
---	--	--

Illat és szépítőszereknek:

<p>Arz- és kéz-erémek Arz- és hajporok Hajkenők és — festők Bajuszpedrök saját és Tiszaujlaki Mosdó- és szeplővizek Glycerin-készítmények Illatos olajok és pomádék</p>	<p>Legjobbák!</p>	<p>Bajusz és hajnövesztők Gyógy- és piperezappanok (szeplő- szappanok) Parfume-illatszerek Füstölők illatos és gyógyszeres Vaselin-készítmények</p>
---	--------------------------	---

Állat-gyógy- és háztartási szereknek:

<p>Juh-, ló- és marharüh ellen Sertés- és aprómarhadüg ellen Rovar-, egér- és patkányirtó szerek Író- és ruhajegyző tenták Szobapadló-fénymaz, kitűnő, szagnélküli</p>	<p>Legjobbák!</p>	<p>Dió- és makk-kávét Egészségi mustár ételhez Fertőtlenítő-szerek Tépések, fecskendők, irrigatorok Oltó viaszfélék</p>
--	--------------------------	---

Hasonszenvi gyógyszerek:

<p>Anyafestvények Higitások Dürzsölések Golyócskák</p>	<p>Homó- pathia.</p>	<p>Egyes adagokban Bereendezett szekrényekben Házi- vagy uti szükségletre Újra felszerelések és megtöltések</p>
--	---------------------------------	---

16. naponta felmerülő gyógyszerészeti újdonások!

Jegyzet: Mintán minden készítmények közvetlen a készítőktől, — tehát eskis „valódi
minőségben” tartatnak. — azok talán másfelé előfordulható olcsóbb ajánla-
tokkal — sem árban, sem minőségben — párhuzamba nem tehetők.

Vidéki megrendelések postafordultával megküldenek.

Különlegességek
Gyermek Ruhák
és Felöltőkben.

Őszi és Téli
.. Felöltők, ..
.. Köpenyegek, ..
.. Gallérok ..

1902—3. IDÉNY.

Párizsi divat áruház

Debreczen,
. Főposta mellett .

Eredeti Modell és
Gyász Kalapok,
.. Gyermek ..
.. Fejkötők ..

Szörme Coliek,
.. Blousok, ..
.. Jouponok ..

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

ÓRIASI VALASNTÉK

JUTAZKOS ARK